

Roomalaiskirjeen selitys 8

Room. 3:25–31

Savonlinnan Tuomiokirkko, 21.11.2012

Vielä uskonvanhurskaudesta

Olemme edellä käsitelleet Paavalin Roomalaiskirjeen selityksessä sitä, kuinka ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava. Totesimme, että se tapahtuu riippumatta Jumalan laista eli riippumatta siitä, kuinka hyvin ihminen onnistuu täyttämään Jumalan käskyt. Vanhurskaus eli Jumalalle kelpaaminen saadaan uskomalla Jeesukseen.

Usko taas on niin merkityksellinen siksi, että se tarttuu Jeesuksessa olevaan lunastukseen. Hän on ostanut ihmiskunnan vapaaksi synnin ja syyllisyyden orjuudesta. Hänen verensä on kuin Jumalan asettama kansi meidän ja meitä syyttävän Jumalan lain välissä.

Jäimme kolmannen luvun jakeeseen 25

Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit, jumalallisessa kärsivällisyydessään, osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen (Room 3:24-26)

Kuulimme viimeksi, miksi Paavali kutsuu Kristusta ”armoistuimeksi”. Se liittyy Vanhasta testamentista otettuun vertauskuvaan: Jeesus ja hänen antamansa ristinuhri ovat kuin kansi, joka peittää alleen Jumalan kymmenen käskyn lain. Se ei enää voi tuomita sitä, joka uskoo Jeesukseen.

Mutta käsittelemättä jäivät nuo kaksi viimeistä virkettä: ”osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit, jumalallisessa kärsivällisyydessään, osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen.”

Retributiivinen vanhurskaus

Olemme jo todenneet, että sana ”vanhurskaus” on Mikael Agricolan keksimä sana, jolla hän käänsi kreikan sanan ”dikaiosynee” ja vastaavan latinan sanan ”iustitia”.

Nuo molemmat tarkoittavat oikeudenmukaisuutta, rehtyyttä, reiluutta. Jumalan edessä vanhurskas on sellainen, joko on Jumalalle kelpaava; sellainen, jonka Jumalan katsoo rehdiksi, reiluksi, oikeanlaiseksi. Edellä olemme käsitelleet sitä, kuinka ihmisestä tulee sellainen. Se tapahtuu uskomalla Jeesukseen. Silloin Jumala lukee Jeesuksen vanhurskauden sen ihmisen hyväksi, joka uskoo häneen. Ihminen saa omakseen Jeesuksen ristinkuolemallaan hankkiman lunastuksen.

Mutta sanoilla ”dikaiosyneē” ja ”iustitia” ja ”vanhurskaus” on toinenkin merkitys. Ne tarkoittavat sitä, että kukin saa oikeudenmukaisen palkkansa, ansioidensa mukaan. Tätä sanotaan ”retributiiviseksi vanhurskaudeksi”. Vanhurskaus maksaa kullekin oikeudenmukaisesti: rankaisee tai palkitsee.

Tässä yhteydessä herää kysymys, että onko Jumala tässä suhteessa vanhurskas eli *iustus* eli *dikaios*? Miksi hän päästää rankaisematta vaikka minkälaisia lusmuja syntisiä? Miten hän voi toimia noin?

Paavali väittää, että kyllä Jumala on toiminut vanhurskauden mukaisesti tässäkin ”retributiivisen vanhurskauden” mielessä.

”osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit jumalallisessa kärsivällisyydessään”

Jumala ei tosiaankaan ole tähän asti rangaissut ihmiskunnan syntejä niin kuin ne ovat ansainneet. Ajatellaanpa vaikka kaikkea väkivaltaa ja kidutusta! Missä Jumala on ollut? Miksi hän ei ole puuttunut asioihin? Joku väärintekijä jää silloin tällöin kiinni ja oikeuden kouriin. Mutta miksi Jumala päästää niin monta syntistä rankaisematta?

Koska hän on ollut kärsivällinen! Hän on siirtänyt rangaistusta, koska ei ole tahtonut tuhota syntistä yksilöä tai syntistä ihmiskuntaa. Sillä jos hän kävisi maksamaan meille sen mukaan, mitä ”retributiivinen vanhurskaus” vaatii, meistä jokainen hukkuisi. Hän on siksi ollut kärsivällinen.

Tässä yhteydessä joku voisi sanoa Jumalaa vastaan, että tuollainen kärsivällisyys ei ole vanhurskauden mukaista. Vanhurskaushan vaatisi syyllisen rankaisemista.

Nyt Paavali vastaa, että kyllä Jumala on vanhurskas ”retributiivisen vanhurskauden” mielessä. Hän osoittaa sen Jeesuksen kärsimyksissä ja kuolemassa. Ei Jumala ole jättänyt rankaisematta. Ei, syntien rangaistus on vuodatettu täysimääräisenä, jopa kaikki se rangaistus, jonka täytöntöönpano lykkääntyi Jumalan kärsivällisyyden takia.

Se kaikki kaadettiin Jeesuksen päälle.

”osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen”

Jumala osoitti Jeesuksessa, että ei hän ole välinpitämätön synnin suhteen. Kaikki pitää maksaa viimeistä vääryyttä myöten, oikeudenmukaisesti.

Mutta jutun idea on siinä, että Jumala itse otti Pojassaan maksaakseen sen, mitä ”retributiivinen vanhurskaus” vaatii. Se vaatii syntisille rangaistusta. Jumala otti sen itse kantaakseen Jeesuksessa.

Näin hän osoittaa nykyajassa kaikille, että synty ei ole hänelle mikään kepeä asia. Se on asia, joka vetää päälleen rangaistuksen. Ja siksi Jeesuksen piti kuolla niin kauhealla tavalla. Jotta me muut saisimme olla vapaita rangaistuksesta. Jumala lukee meidät vanhurskaiksi, kun uskomme Jeesukseen.

Ei syytä leuhkimiseen

”Missä siis on kerskaaminen? Se on suljettu pois. Minkä lain kautta? Tekojenکو lain? Ei, vaan uskon lain kautta.” (Room 3:27)

Meillä ihmisillä on luonnostamme ylpeä sydän. Tahdomme päteä toisten silmissä, omissa silmissä ja Jumalan silmissä.

Eräs hyvin yleinen pätemisen ja salaisen kerskailun alue on usko. Se miten pyhittynyt minä olen. Miten paljon saan aikaan hengellisessä elämässä. Miten hyvä olen ”hengellisessä sodankäynnissä”. Miten väkevästi armolahjat toimivat. Miten oppinut teologi minä olen, jne., jne., jne.

Paavali sanoo, että tuollaiselta on pudonnut pohja. Sen on saanut aikaan – niin mikä? Sen on saanut aikaan ”uskon laki” eli se Jumalan asettama hengellisen elämän sääntö, että uskomalla Jeesukseen saadaan lahjaksi Jumalalle kelpaaminen. Kaikki ovat samassa asemassa, syntisiä. Kaikki saavat lahjaksi Jumalalle kelpaamisen, kun uskovat. He saavat sen lahjaksi, Jumalan armosta, uskon kautta.

Tästä voi helposti huomata, että uskominen ei ole ihmisen oma teko, jossa hän voisi kunnostautua, jossa hän voisi päteä, josta hän voisi kerskata. Usko on jättäytymistä, ei itsen ja omien kykyjen, vaan toisen varaan. Ja se toinen on Jeesus Kristus. Hän on olennaista uskolle, se mitä hänestä on luvattu. Ei se, miten vahvasti minä osaan uskoa.

Siksi minusta on vaarallista sellainen karismaattisuus, jossa sanotaan, että kun uskot vahvasti, armolahjat alkavat toimia. Kun tosissaan uskoo, että rukous parantaa, niin silloin tällainen usko saa Jumalan toimimaan niin, että parantuu tai saa parantamisen lahja tulee. Saa erityisen voitelun, jne.

Jos usko olisi tällaista, niin siitä voisi kerskata. Mutta Paavali sanoo, että ”uskon laki” eli se periaate, jonka varassa usko toimii, se sulkee ulkopuolelleen kaiken kerskaamisen. Uskon määrällä ei voi päteä, koska uskossa määrä ei ylipäänsäkään ole olennainen. Vaan olennainen on uskon kohde, Jeesus Kristus. Hän on syntisen pelastaja, eikä hän suostu uskovaisten hengellisen pätemisen tarpeen välineeksi.

Välitilinpäätös

Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja. (Room 3:28)

Mitä ovat nuo lain teot, joita ilman ihmisestä tulee vanhurskas uskon kautta?

Jotkut katsovat, että kyse on Mooseksen lain seremoniallisesta puolesta, kuten ympärileikkauksesta, ruokasäännöksistä, epäpuhtaita ja puhtaita eläimiä koskevista säännöistä, jne.

Mutta tuo on selvästi väärä tulkinta. Paavali tarkoittaa lain teoilla kaikkia Jumalan kymmenen käskyn vaatimia tekoja. Sekä sisäisiä tekoja, kuten ajatuksia, että myös ulkonaisia tekoja kuten sanoja ja ajatuksia. Hänen pointtinsa on se, että ihmisen vanhurskaaksi tulemisen perustana ei ole mikään Jumalan lain vaatima teko.

Niin kuin hän edellä totesi:

”Mutta me tiedämme, että kaiken, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä; sentähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teosta; sillä lain kautta tulee synnin tunto.”

”Lain teot” tarkoittavat kymmenen käskyn käskemiä hyviä tekoja: että Jumalaa pitää kunnioittaa, vanhempia samoin, ei saa tappaa, ei varastaa, ei tehdä huorin; että lähimmäistä tulee rakastaa kuin itseä ja Jumalaa yli kaiken.

Mutta kukaan ei kykene täyttämään tuota sinänsä oikeata ja oikeudenmukaista Jumalan lakia riittävän hyvin. Ainoa mahdollisuutemme on usko Jeesukseen. Jumala lukee meidät vanhurskaiksi kun uskomme, pelkästään Jeesuksen perusteella, riippumatta siitä, miten hyvin kykenemme itse hänen lakinsa tekoja tekemään.

Tähän samaan luokkaa on luettava myös sellaiset asiat, kuten se, miten ”pyhittynyt” joku on. Tuosta omasta pyhityksen asteesta tulee nimittäin hyvin helposti se, minkä varassa kristitty katsoo elävänsä Jumalan edessä. Jeesuksen ja hänen ansaitsemansa vanhurskauden tilalle tulevat eräänlaiset ”lain teot”: se miten kuuliaisesti olen todistanut hänestä; miten usein rukoulen ja luen Raamattua; miten hyvin armolahjat toimivat minussa tai siinä yhteisössä, jonka hengellisissä tilaisuuksissa käyn; tai miten onnistun ”opetuslapseudessa”.

Katso, että sinun jumalasuhteesi perustana eivät ole tällaiset sisäiset tai ulkoiset ”lain teot”. Katso, että pidät Paavalin kanssa kiinni tästä päätelmästä: Ihminen vanhurskautetaan uskosta, ilman lain tekoja.

Eli toisin sanoen: Ihminen elää Jumalan edessä, hänelle kelpaavana, pelkästään sen varassa, että uskoo Jeesukseen. Siinä ei voi elää sen varassa, mitä itsessään on tai mitä kykenee tekemään. Vaan ainoastaan sen varassa, että uskoo Jeesukseen. Silloin Jumala pitää ihmistä itselleen kelpaavana.

Jumala on kaikkien kansojen Jumala

Vai onko Jumala yksistään juutalaisten Jumala? Eikö pakanainkin? On pakanainkin, koskapa Jumala on yksi, joka vanhurskauttaa ympärileikatut uskosta ja ympärileikkaamattomat uskon kautta. (Room 3:29–30)

Jos Jumala olisi vain yksistään juutalaisten Jumala, silloin olisi mahdollista, että lain tekojen tekeminen voisi olla vanhurskauden perustana. Ovathan juutalaiset spesialisteja Jumalan lain tuntemisessa. Ja heidän herätysliikkeensä keskittyvät nimenomaan Jumalan lain tuomiseen konkreettiseen elämään.

Mutta Jumala on myös muiden kansojen Jumala. Onhan hän kaikkien ihmisten luoja, myös pakanoiden eli ei-juutalaisten. Hän on yksi ja sama Jumala, joka on päättänyt pelastaa kaikki ihmiset saman säännön perusteella. Ja se sääntö on se, että Jumalalle kelpaaminen saadaan Jeesukseen ja hänen ristinuhrinsa uskomalla, eikä mitenkään muuten. Sama pätee sekä juutalasiin eli ympärileikattuihin, että pakanoihin eli ympärileikkaamattomiin: uskon kautta.

Siksi kannattaa muistaa, että ei se ole mikään hengellisen elämän tie, että kristityt intoilevat juutalaisvaltion olevan aina kaikessa politiikassaan oikeassa. Että se olisi Jumalan siunauksen tie, kun aina puolustaa heitä kaikessa eikä suostu ajattelemaan, että he voisivat tehdä vääryyttä.

Eikä sekään ole hengellisen siunauksen saamisen tie, että intoilee uuden Jerusalemin temppelin rakentamisen puolesta. Ainoa Jumalalle mieluisen olemisentavan tie on se, että uskoo Jeesukseen. Kaikki tulevat vanhurskaiksi uskosta Jeesukseen, kaikki kansat yhtä lailla.